

ἀπορρίπτεται καὶ αὐτὸς ὡς μὴ ποιητικὸν συντελεστήν. Ὁ Μαβίλης εἶνε Παρνασσιακὸς ἐκτάκτου ἡχηρότητος (ἀναπτύξας καὶ εἰς αὐτὸ νέας ἀρετάς τῆς δημοτικῆς) μὲ τὸν λαμπρὸν Παρνασσιασμόν του ριγοῦντα ἀπὸ τὴν πλέον λεπτὴν λυρικὴν συγκίνησιν. (Καλλιπάτειρα-Κρήτη-Excelsior). Ἐντὸς τῶν αὐστηρῶν ὁρίων τῆς μορφῆς του κατορθώνει νὰ εἶνε καὶ μεγάλο-στομος, σαλπίζων μὲ τὴν σάλπιγγα τῆς Ὁδῆς. (Χάρις). Εἰς τὸ σονέττο του ἐν τούτοις ἡμπορεῖ νὰ πῇ κανεὶς ὅτι ἤχησεν ὅλη ἡ λύρα. Ποτὲ δὲν ἐστενοχωρήθη εἰς τὸν μικρὸν αὐτὸν χώρον. Ἐνίκησε τὰς δοκιμασίας εἰς τὰς ὁποίας, κατὰ τοὺς χαριτωμένους στίχους τοῦ Μπουαλώ, ὑποβάλλει τοὺς τεχνίτας τοῦ σονέττου ὁ Ἀπόλλων. Τοὺς δεκατέσσερες ἐνδεκασυλλάβους του τοὺς ἐσφυρηλάτησε μὲ ὅλην τὴν ὑπομονὴν παλαιοῦ τεχνίτου, ἔδωκεν ἐκεῖ ἀληθινούς γλωσσικούς θησαυρούς, τόσον ὥστε ἡ ποιητικὴ μας γλῶσσα νὰ ὀφείλῃ πολλὰ εἰς αὐτόν, καὶ τὴν ρίμα του θὰ τὴν ἀπεθέωνεν ὁ Μπαυβίλλ. Ἐάν σκεφθῶμεν ὅτι ὁ Κερκυραῖος ποιητὴς εἶχε τὴν ἐγκράτειαν νὰ μείνῃ εἰς ὀρισμένην μορφήν, ὅτι ὑπῆρξεν ἀποκλειστικῶς ἀντικειμενικός, ὅτι τὸ «ἐγὼ» δὲν ὑπάρχει εἰς τοὺς στίχους του, ὅπως ἔλειπε καὶ ἀπὸ τὴν ζωὴν του, ὅτι ἐπομένως ὅσον περνᾷ ὁ καιρὸς, ὁ Μαβίλης θὰ ἀπομακρύνεται διαρκῶς ἀπὸ τὴν νέαν ποίησιν πού ἀρχίζει νὰ εἶνε ἀτομιστική, διονυσιακὴ, ὀρμητικὴ, ἐχθρὰ τῆς μορφῆς, διαισθητικὴ—τότε θὰ ἀπομείνῃ εἰς τὸ βάθος τοῦ καιροῦ ὡς ἓνας κλασσικός, μὲ ὅλας τὰς ἀναλογίας. Τὸνλάχιστον ἡ ποιητικὴ τοῦ Σίλλερ θὰ τὸν ἔβλεπε κυμαίνόμενον ἀνάμεσα εἰς τὰς δύο κατηγορίας τῆς «ἀφελούς» καὶ τῆς αἰσθηματικῆς ποιήσεως τὰς ὁποίας τόσον ἠγωνίζετο νὰ διακρίνῃ. Νομίζω ὅτι τὸ Ἀπολλώνειον αὐτὸ πνεῦμα τῆς Κερκύρας θὰ φαντάζῃ μίαν ἡμέραν, ὅσον ἀργότερα, τόσο περισσότερον, ὡς ἓνας κλασσικὸς ὁ ὁποῖος δὲν ἠγνόησε καμίαν ἀπὸ τὰς μελωδίας τοῦ αἰσθηματισμοῦ. Ὅταν κουρασθῶμεν ἀπὸ τοὺς διονυσιασμούς καὶ τοὺς ἐλευθέρους στίχους, θὰ διαβάζωμεν ὡς ἀπολύτρωσιν τὴν «Λήθην», τὴν «Angelica Farfalla», τὰ σονέττα του, δωρικὸς στύλους ἀνάμεσα τῶν ὁποίων χρυσοκοπᾷ τὸ λυπημένον φῶς μιᾶς ἀταράχου δύσεως. Καὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἄλλο ἔργον τέχνης, τὴν ζωὴν του, νομίζω ὅτι πολὺν καιρὸν ἀκόμη—ἕως ὅτου παρουσιάσῃ τέτοια πρότυπα καὶ ἡ σχετικὴ ἡθικὴ—θὰ διαβάζωμεν τὸν ἄνθρωπον Μαβίλην, αὐτόν, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε τέλειος ἐν τῇ θέν τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ...

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῆς τέχνης του τὸ γλυκοχάραμα μᾶς ξανοίχτηκε κατὰ τὸ 1891 μέσα στὶς στήλες τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσείου», περιοδικοῦ τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Πῶς ρουφήσαμε τοὺς σπαρταριστοὺς ἀπὸ τὸ ἐρωτικὸ μεθύσι στίχους τοῦ «Εἰδύλλιου», πῶς ξαναφιθυρρίζαμε τίς λαμπρόηχες δροσεροστάλαχτες στροφὰς τοῦ «Λουτροῦ», ἐμπνευσμένους ἀπὸ ἓνα πλατωνικὸ ἡδονισμό, στίχους σαπφικοῦ ὠραιολάτρη, χτυπημένου ἀπὸ τὸν Πετράρχη!

Οἱ στίχοι τοῦ εἶχαν ὑπογραφή Γ ρ α ι κ ὅ ς. Ὅσο δυναμώνει ἡ ποιητικὴ τοῦ συνείδηση, τόσο μεγαλώνει καὶ ἡ ἀποστρέφῃ πρὸς τὴ δημοσιότητα· τόσο ζητᾷ νὰ κρύβῃ τὸ ὄνομά του. Ὁ Μαβίλης δὲ θὰ ξαναφανῇ· φαίνεται μονάχ' ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ πότε ὁ Γ ρ α ι κ ὅ ς, πότε ὁ Κ ε ρ κ υ ρ αῖ ο ς, ὕστερα γιὰ πάντα ὁ σχεδὸν ἀνώνυμος Μ. Στέλλοντας κάπου ἓνα του τραγοῦδι αὐτοχαρκτηρίζεται «ἀπλὸς ντιλετάντες». Μετριοφροσύνη μᾶς λέν· ἐγὼ στοχάζομαι· μεγαλοφροσύνη. Ἴσως ἡ στενὴ κοινωνικὴ ἀτμόσφαιρα τριγύρω του δὲν εἶταν ἱκανὴ νὰ τοῦ ἀλαφρώσῃ τὸ περήφανο δέηλασμα. Μὰ στοχάζομαι πὼς δὲν μπορούσεν ἔτσι νὰ κρύβεται, ἔτσι μυγιάγγιχτος νὰ εἶναι, παρὰ ἓνας ἄνθρωπος ποτισμένος βαθύτατ' ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν ἰδέα τῆς τέχνης. Μέσα του ἀνταμώνει τὰ πρὸ παλληκαρίσια κινήματα τῆς ψυχῆς μὲ τίς πρὸ φιλολογημένες ἔγνοιες μιᾶς θηλυκῆς εὐαισθησίας. Ἀμέσως ἀπὸ τοὺς στίχους τοὺς βαλμένους μέσα στὸ «Ἀττικὸ Μουσεῖο», ὅσο κι ἂν εἶταν οἱ στίχοι δοκιμὲς ἀκόμα, μᾶς δίνεται ὁ Μαβίλης μὲ τὰ δυὸ κυριώτατα γνωρίσματά του· ὁ ἀριστοτέχνης τοῦ σονέττου, ὁ πατριδολάτρης ποιητής.

.....

Ἡ ποίηση τοῦ Μαβίλη, θρίαμβος τῆς ἀρχῆς πού, καθὼς στὴ γλώσσα, ἔτσι καὶ στὸ μέτρο, δὲ θεωρεῖ ἀταίριαστα τὸ δαίμονα τῆς ποιητικῆς πνοῆς μὲ τὸν ἄγγελό τῆς ὑπακοῆς καὶ τῆς πειθαρχίας, τὴν καρδιὰ μὲ τὴν ἐπιμονή. Ἡ ποίηση τοῦ Μαβίλη δὲν εἶναι ὁ «μέγας ρόος» τοῦ «Ἀσσυρίου ποταμοῦ», γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν ἀρχαῖο ποιητὴ εἶναι ἡ «καθαρὴ καὶ ἀχράντος πίδακος ἔξ ἱερῆς ὀλίγη λιβάς, ἄκρον ἄωτον».

Μὰ μέσα στὴ λυγροστὴ λιβάδα τούτῃ ἀντιφεγγίζει ὁ οὐρανός. Τὸ φίλτρο πρὸς τὴ μητέρα, τὸ μεθύσι ἀπὸ τὴ γυναῖκα, ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἡ λατρεῖα πρὸς τὴν πατρίδα, ἡ λατρεῖα τοῦ θανάτου, τοῦ μεγάλου ἀγαθοῦ, οἱ αἰώνιες πηγὲς τοῦ λυρισμοῦ εἶναι καὶ τῶν μικροκάμωτων τραγουδιῶν του βρωσοῦλες. Ὁ ποιητής, μὲ ὅλο τὸ καθρέφτισμα στὸ στίχον τὸν τῆς ἐλληνικῆς γλῶσσας, μὲ ὅλο του τὸν πόθο τῆς ἐνέργειας, αἰσθάνεται τὸ δάγκωμα τῆς φιλοσοφικῆς ἀπαισιοδοξίας· Ὁ κόσμος εἶναι πλανερὸ μαγνάδι—στολισμένο μὲ ρόδα καὶ μὲ βάγια...

.....

Ὁ χαρακτήρας τοῦ Μαβίλη, ὁ ἴσα καὶ βαθιὰ ξεχωρισμένος, δειχνεται καὶ στὴ γλώσσα τοῦ στίχου του. Γλώσσα τεχνικὰ πλεμένη, μὰ πάντ' ἀποφασιστικὰ καὶ στέρεα ἀκκουμπισμένη στὴ λαϊκὴ γλώσσα· δὲν ἀποφεύγει κανένα λαϊκισμό ἀπὸ τοὺς πρὸ ἄκρατους, ὅταν ἡ ἀνάγκη τὸ καλῇ, δὲ φοβάται καμιὰ λέξη καὶ καμιὰ φράση ἀπ' ὅσες βαρβιτίζονται μαλλιαρισμοί. Γλώσσα πανελλήνια μὲ κατὰ σὰν πλούσιμα ντοπιολαλιᾶς κορφιάτικης· γλώσσα μὲ χαρακτήρα.

Γιατὶ ὁ Μαβίλης εἶναι δημοτικιστής. Καὶ τὸ σπουδαιότατο τοῦτο ψυχολογικὸ του γνώρισμα, ἀχώριστο ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν του ὁρμή, δὲν ξέρω γιατί τὸ λησμονήσαν, μέσα σὲ ὅλο τους τὸ θαυμασμὸ πρὸς τὴ μνήμη του, οἱ νεκρολόγοι του. Ἴσως γιὰ νὰ μὴν πειράξουν πρόσωπα, καὶ γιὰ νὰ μὴν ταράξουν πράγματα πού θὰ τοὺς ζαλίζουν.